RESIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

1921 — NAM 16 AOUT 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1255

HANOI

Mức bán.	$ 0.00	$ 3.50	$ 5.00	$ 6.50	$ 8.00	$ 9.50	$ 11.00
Mức lũng vũ							
Một tháng	1.00	0.75	0.90	1.00	1.00	1.00	
Ba tháng	1.00	2.75	2.90	3.00	3.00	3.00	3.00
Một tháng	0.50	0.90	0.90	0.50	0.50	1.00	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au Directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Propriétaire : A. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur-gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN-HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Décomptes à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m,05 de large.

Une seule insertion . . . . . 0$,30 la c/m
Par quatre et quinze insertions . . . . . 0$,25 la c/m
Réclame dans le 1er page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$,50 la c/m
Ou traite à forfait pour les contrats importants.

Những sách dở tiêu-hành có nên tìm cách phòng-chỉ hay không?

Vừa đây Chính-phủ Đại-pháp có thỉnh-cầu với hội vạn-quốc nên tìm cách để phòng chỉ những thứ xuất bản dâm-ô, các nước cùng đính định một cái qui-điều với nhau về việc ấy, không để cho những thứ xuất bản có hại đến phong-tục xã-hội như thế có thể tiêu-hành được ở nước nào. Điều ấy chưa biết hội vạn-quốc sẽ quyết nghị ra làm sao, nhưng thiết tưởng là một cái ý-kiến thật hay, rất thiết-yếu cho cái trình-độ trước-thuật hiện thời mà rất bổ ích cho nhân-tâm thế đạo sau này vậy; nhất là đối với cái trình-độ trước-thuật của người Việt-Nam mình, cái nhân-tâm thế-đạo của xã-hội ta bây giờ thì cái ý-kiến đó lại cần nên để-xướng riết mà thực-hành ngay mới được.

Ai cũng biết cái thế-lực văn-chương là rất mạnh, mạnh đến hoán cải được cả xã-hội, di dịch được cả nhân-tâm. Vua Nã phá-luận có nói: « Cái sức một tờ báo mạnh hơn một ngàn cây súng ». Một tờ báo có cái sức mạnh như vậy thì một quyển sách, một bài văn, một câu thơ chắc cũng không kém gì cái sức mạnh ấy. Cổ-thi ta có câu: « Bút lực tạo thiên quân » nghĩa là cái sức một ngòi bút có thể quét nổi một ngàn quân, cái ngòi bút của một nhà viết văn làm sách có cái oai lực ghê gớm như thế, mà nếu dùng cái oai lực ấy cho phải cho hay thì có ích cho nhân-quần xã-hội còn đợi nói gì, nhưng nếu dùng dở dùng cẩn thì cái oai-lực ấy thật không khỏi nanh ác như rắn rết hùm beo, thảm hại hơn thủy hỏa đạo tặc. Người ta thường nói ích thân-trí không gì bằng sách vở. Người Âu châu đã cho sách vở là một thứ đồ ăn thứ hai để nuôi hồn bổ óc cho người ta. Là vì sách vở có cái lực cảm-hóa được lòng người, hun đúc được óc người, biến hóa được tính-chất người. Coi cái sách vở hay mà có thể ích thân-trí cho người, có thể nuôi hồn bổ óc được cho người thì cái sách vở xấu thì cũng có thể làm tổn-hại thân-trí người, làm mê-hồn hư-óc được người, mà cái hồn đã mê rồi, cái óc đã hư rồi, cái thân-trí đã tổn-hại hết rồi thì sau dù có được cái sách vở hay là cái bột sữa nuôi hồn, bổ óc rất quí báu, cái vị thuốc bổ ích thân trí rất công hiệu mặc lòng, cũng đành cấm như cái người mất đã đui rồi không cách gì cho sáng lại được, tai đã điếc rồi không cách gì mà nghe lại được, thần-kinh đã rối-dại rồi không cách gì mà tỉnh lại được nữa, có nguy không? có thảm không? có đáng ghê sợ không?

Sự xuất bản tự-do là cái luật chung của cả các nước văn-minh đời nay; trong tờ nhân-quyền tuyên ngôn của nước Pháp hồi dân-quốc cộng hòa thành lập đã yết rõ cái quyền tự-do ấy là một cái quyền phàm là loài người ai cũng được hưởng, không có cái cường-lực nào có thể áp-chế, không có có cái điều luật nào có thể bó buộc, cũng cùng với sự tự tưởng tự-do, sự ngôn-luận tự-do cũng là ba cái tự do của khắp các giống người có đội trời đạp đất, phụ khí hàm sinh, không được thì phải đem hết can não mà cầu cho kỳ được, được rồi thì phải giữ từng lý từng tí mà không để cho ai có thể xâm-phạm được của mình. Song, xuất-bản vẫn là cái quyền tự-do lớn của người ta mà phàm hễ nói đến cái tiếng « tự-do » thì thường tình xưa nay lại vẫn không khỏi lạm dụng cái quyền ưng đắc của mình mà phóng-tứ lông-lao, đến nỗi việt quá cái giới-hạn tự-do của mình, tan-phạm vào những điều bại lý thương luân, tổn nhân ích kỷ: xưa bà Roland là một bậc nữ-vĩ-nhân nước Pháp đã phải chỉ vào cái thần-tượng tự-do mà than thở về nỗi bao nhiêu tội ác trong thiên-hạ đều mượn tiếng nó mà làm; trong làng cầm bút cũng hiếm gì những kẻ thiếu-chút lương-tâm chỉ cầu cho thỏa cái dục-vọng kiếm danh chác lợi của mình, lạm dụng cái quyền được xuất bản tự-do, thường đem những cái độc thương phong hoại tục, bội lý nghịch luân giải rắc ở trên tờ giấy nét mực để truyền bá ra đời, dựa được cái thế lực văn chương mà làm cho thị phi đến điên đảo, hắc bạch đến hỗn-hào, lấy côn-biển làm thần thánh, lấy dâm-dục làm ái-tình, khiến bao nhiêu gái tốt trai lành vì xem phải quyển sách mình, đọc phải đoạn văn mình mà thành ra ăn phải cái độc thám trúng cao-hoang, vào cái vực sâu cửu tử, mà không biết hối-đầu hối-ngộ.

Ở các nước văn-minh, những người đã cầm bút viết văn toàn là những người có học-thức, có tư-tưởng có lịch-duyệt hơn người cả, mà vì cái lương-tâm đối với cái nghĩa-vụ trước thuật còn có khi bẻ tắc, cũng còn không khỏi có người rắc độc bằng sách vở, như đã kể trên kia, nên hội vạn-quốc bây giờ vì cái sự lợi hại quan-hệ đến nhân-quần xã-hội chung, đương phải tìm phương mà phòng chỉ. Huống chi ở nước mình, sự học-vấn đương vào cái thời buổi nhá-nhem, học cũ đã tàn, học mới chưa dựng, quốc-văn thì chưa hẳn thoát thai thành hình, những hạng mũa bút mình lấy đâu đã được có nhiều người gọi là có học-thức, có tư-tưởng, có lịch duyệt như các nhà văn-sĩ các nước, những văn thư sách vở xuất bản khỏi sao không có cái độc chữ lưu hành. Tuy hiện nay sách vở thật chưa xuất-bản được là bao, nhưng nếu không dự liệu cái cách ngăn ngừa, thì tự nay sắp đi, tự tưởng không phải lo rằng không có sách xuất-bản nhiều mà e rồi tất cũng có cái lo sách dở tiêu hành không ít vậy.

Ôi! cái sức mạnh văn-chương bao giờ cũng vẫn lớn, cái sách vở giúp ích cho người ta bao giờ cũng cần, nhất là ở một nước trí-thức chưa phổ-cập, văn-học chưa phát-đạt, sách-vở còn ít-ỏi như nước mình thì lại càng phải lấy việc này làm việc khẩn thiết lắm. Sách-vở phải cần có mà làm sao cho khỏi có cái độc chữ lưu-hành. Các nhà trước-thuật ta nghĩ sao? Các bậc lưu-tâm về nhân-tâm thế đạo ta nghĩ sao?

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 14 Août 1923

Tin Berlin. — Tòa Nội các mới của Đức đã lập thành, M. Siressmann làm thủ-tướng và kiêm bộ Ngoại-giao, tòa Nội-các này có cả xã-hội-đảng, dân-đảng và trung-ương đảng.

Tin Tarbes. — Chiếc xe máy chở người Hà-lan đi viếng cảnh Lourdes bị rơi xuống vực sâu, chết mất 25 người.

Tại Aix-la-Chapelle

Các kho bị thợ thuyền đến phá, linh tuần-cảnh đến dẹp cũng bị họ đánh. Linh bắn chết mười hai người và bị thương một trăm người.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 14 Août 1923

Dư-luận Hoa-kỳ đối với nước Pháp

Báo *New York Herald* có đăng lời của nhà thiên-triệu-phú Rockfeller khen ngợi nông dân nước Pháp. Ông nói: Ấy là nhờ về lòng can-đảm và cái nghị-lực của quốc-dân nước Pháp, mà nước Pháp được như ngày nay. Ấy cũng nhờ về cái nghị-lực ấy mà sau cuộc thất bại trong năm 1870, nước Pháp đã bỏ phục lại rất chóng. Chính-phủ Pháp muốn chuộc lại một phần đất trong các miền bị tàn phá để giồng cây lại như ngày xưa. Chẳng các ngài tưởng rằng bọn nông-dân ấy ung-dung ngày chờ gì. Không họ muốn giữ đất để tự giồng giọt lấy. Cái lòng nghị-lực ấy thực đáng ngợi khen. Tôi rất là kính phục nông-dân nước Pháp.

Hạ thủy một chiếc tuần-dương

M. Raiberti, thượng-thư bộ Hải-quân đã đi Brest để ngày thứ ba này chủ tọa lễ hạ thủy chiếc khinh-tuần-dương *Dugnay Trouin*.

Việc thu thuế tại nước Pháp

Số tiền thuế thu được trong tháng Juillet được một nghìn chín trăm mươi triệu quan. So với số thuế thu trong tháng Juillet 1922, hơn được 262 471 700 quan. Số thuế ngoại ngạch, và số thuế các thứ độc quyền thống hơn số dự tính là bốn mươi mốt triệu, và hơn số thu nhập trong tháng Juillet 1922 được 117 triệu.

Bordeaux, ngày 15 Août 1923

Tại Sampigny

Nhân dịp phát phần thưởng cho học-trò trường Sampigny (Meuse), quan Thủ-tướng đến dự lễ, ngài có nhắc lại rằng trong khi bản hạt bị tàn phá ngài có đến nhiều lần mà dân sự phải bỏ chạy cả, nay ngài xem ra nhân dân Sampigny đã làm ăn như thường, nhiều nhà đã gây dựng lại được và còn nhiều nhà cũng đương dựng lại được. Những cái di-tích đau đớn trong khi tranh-chiến cũng đều dần mất đi.

Tại nước Đức

Vì sự khủng hoảng kinh-tế mà ở thành Rotthausen sinh ra náo-động, những người biểu tình với việc lấy binh-nhân giả làm MM. Cuno và Stinne mà treo cổ lên những cái giá thật cao.

Các báo có đăng rằng than của Anh đã bắt đầu đem tới Beehum và trong hạt.

Tại Berlin cũng có sự náo động, đảng đại-đồng cản cả xe hỏa lại.

Tại nước Bỉ

Các báo có lấy bức thư của Anh làm việc bất kỳ lắm, công chúng không ngờ rằng Anh lại còn cất lý về cái biệt quyền của Pháp Bỉ ở trong các miền bị tàn phá nữa.

Báo *Le Soir* có nói rằng bên Anh cứ nhắc đi nhắc lại mãi về những quyền lợi không đáng có ở ta trước khi biết quyền được trả ba phần càng là việc miễn trái khoản về chiến tranh.

Về việc tòa Nội-các Cuno đổ thì báo *Indépendance Belge* nói rằng cái việc quan trọng không phải là ở người mới mà chính là ở những phương-pháp mới cần phải thi-hành ngay. Thủ-tướng Cuno đổ là tại cứ khăng khăng giữ mãi cái chính sách của mình từ mấy tháng nay.

Bức thư của Anh

Các báo-quán Pháp vẫn trích ở trong bức thư Anh thấy nhiều điều đáng chê iểm.

Các báo *Les Débats* và *Le Temps* mong rằng tòa Nội-các mới lên thay tòa nội-các Cuno sẽ sửa đổi lại cái hiện-tình cho được lương-hảo hơn.

Báo *Le Temps* nói rằng dân Đức không muốn hại mà các nhà quyền-binh mới của Đức bây giờ cũng vậy; về phần nước Pháp thì cũng chỉ mong cho Đức trả nợ mà thôi, chứ không mong cho Đức phải quỵ hầu. Cứ xem ở Hoàng-thư thì khắc rõ rằng Đức mà thôi không cự thì chính-phủ Pháp Bỉ sẵn lòng đối đãi với hai Rhuer là thế nào.

Báo *Petit Parisien* có bình-phẩm Hoàng-thư của Pháp rằng chỉ ý nước Pháp rất là minh bạch, chỉ mong lấy việc đền bồi mà thôi, chứ không phải như ý trong bức thư của Anh.

Nước Anh chẳng những không chịu rằng các trái khoản của Đức đối với Đồng minh phải nộp sau tiền bồi thường mà lại bắt phải trả nợ trước; nếu vậy thì chẳng hóa ra nước Pháp không đòi được ngay 26 nghìn triệu để tu phục những miền bị tàn phá mà phải đợi trả Anh với Mỹ xong rồi còn thừa bao nhiêu mới được đòi ra? Nếu mà cái số ấy không được quá 26 nghìn triệu thì cũng mực nước Pháp.

Sau báo *Petit Parisien* tổng luận có nhắc lại cái ý-kiến của quan Poincaré ngày 29 Juin là phần ra hai thứ nợ là: 1° Đức phải nộp ngay một phần nợ cho đủ cái số tu bổ lại những miền bị tàn phá; 2 còn bao nhiêu và cái số tổng cộng nợ Đồng-minh thì định vào một thời kỳ khác;

Quan thủ-tướng Poincaré về Paris

Quan Poincaré đi trở về Paris chiều thứ ba Nghệ đâu nay mai ngài sẽ tiếp lại bức thư của Anh từng khoản một.

Tại hội Vạn-quốc

Nhân dịp nhà ái-quốc Nguyễn-ái-Quốc nghị-viên de Jouvenel sẽ kế chân M. Léon Bourgeois làm hội-trưởng phái-bộ của Pháp tại hội Vạn-quốc. Quan nguyên thượng-thư Lebrun sẽ kế chức quan Viviani.

Cuộc thi máy bay

Tin Thụy-điển. — Cuộc thi máy bay từ Rotterdam đến Githembourg thì máy bay của Pháp kiếm Brégnet được giải, do nhà phi-hành Thụy-điển là Soderberg cầm máy.

Bordeaux, ngày 16 Août 1923

Tại nước Đức

Trong những miền có trú binh, bọn thợ đình công với linh tuần cảnh Đức có sung đột nhau, tại Aix-la-Chappelle phải 15 người chết và gần 50 người bị thương và tại Alsoof thuộc miền Bỉ phải 14 người chết.

Cavite, ngày 11 Août 1923

Tang lễ quan Harding

Nhà quan Thống-lĩnh Harding ở Marion mở cửa từ 2 giờ cho đến 10 giờ đêm để các bạn hữu ngài có đủ thời giờ mà điếu qua trước linh cữu một lượt. Từ ta-ga đến nhà ngài, linh đứng bồng súng hai hàng. Bao nhiêu đường xá thì xe ô-tô chật ních. Các hiệu buôn phần nhiều đóng cửa cho đến thứ bảy cả.

Trước tòa ở giờ tại cửa mở, các bạn hữu và lân bang đã bắt đầu điếu qua linh cữu. Có quân linh hai hàng đứng giữ cho có trật tự. Các quan trong tòa Nội-các cũng đi với Harding phụ-nhân. Linh thủy và linh bộ đông bộ-vệ.

Cavite, ngày 12 Août 1923

Tin Marion. — Mặt trời đã mọc mà còn hàng vạn người chờ đợi cho được nhìn thấy linh-cữu quan Thống-lĩnh lần cuối cùng. Số người điếu qua linh-cữu ngài hôm trướcước độ 25.000 người. Trong số ấy có Edison Lord và đức cha Anderson. Khi hạ-huyệt thì đại-bác bắn 21 phát, cờ xanh hồn sao phấp phới trên linh-xa. Quan Thống-lĩnh Coolidge cùng các quan trong tòa Nội-các chấp phát.

Tin Washington. — Khắp trong nước từ bờ nọ đến bờ kia lác tang lễ quan Thống-lĩnh Hard ng. đều im lặng cả. Việc buôn bán, cuộc thể-thao đều nghỉ hết. Hàng mấy nghìn người đều kéo vào các nhà thờ dự lễ, Quốc-kỳ đều kéo tại Westminster, Paris, thụy-sĩ, Nam-mỹ-châu, Mễ-tây-cơ cùng là các đảo Thái-bình-dương và tại Đông-phương. Trong 5 phút đồng hồ, các công việc đều đình hết.

CÂU CHUYỆN ĐÁM CƯỚI MỘT BÀ HỘI-TRƯỞNG HỘI « ĐỒNG-TỬ-QUÂN CON GÁI »

Ai cũng biết Đồng-tử quân là một cái sự-nghiệp mới thế-kỷ hiện bây giờ, mà cái cơ-quan còn bền vững, cái thế-lực còn bành-trướng chưa biết tới đâu là bạn lượng; nhưng bấy nay ta chỉ biết có đồng-tử-quân con trai mà chưa hề nói đến đồng-tử-quân con gái.

Đồng tử quân con gái mới sáng lập từ năm 1910 đến nay chưa đầy bảy năm, hội-viên phần nhiều là con gái nước Anh, Cứ trong bản niên-giám năm 1923 kê có con gái toàn cầu vào hội ấy cộng có tới 742.000 người mà con gái nước Anh chiếm đến 235.000 người.

Cái tôn-chỉ hội cũng như hội đồng-tử-quân con trai. Một câu tuyên-ngôn thứ nhất người trong hội ai cũng phải kính cẩn tuân theo là câu « phục vụ cho xã-hội và hữu ái với chị em ».

Hiện hội-trưởng bây-giờ là công-chúa Mary, phó hội-trưởng là bà tể-tướng nữ-sĩ Lascelles, lại có một vị chủ-nhiệm cán-sự là nữ sĩ Baden Powell. Bà hội trưởng mới làm lễ kết hôn năm ngoái, khi ấy toàn thể hội-viên cao hứng lạ thường, góp nhau đưa mấy thứ đồ mừng, một cái khay ăn nữa bằng bạc làm từ năm 1764, rồi là cỗ nhãi, một cái khay ăn kim-cương và một đôi huy-chương bạc khắc tên hội trên mặt; nhất là cái đồ mừng của bà Sanderson thì rất là có ý nghĩa mà lại hợp dụng lắm; cái đồ mừng đó có đâu mới liền đem quyên vào hội để làm cái nơi thao-diễn chung; cái đồ mừng cười đó là gì? ấy tức là một cái vườn cỏ rất lớn vậy. Cỏ đâu mới lại phụ thêm bảy ngàn boong vàng tiền tư-trang làm kinh-phí thao-diễn cho hội nữa. Câu chuyện đám cưới này truyền khắp mọi nơi, thành một cái vận-sự trong hội đồng tử-quân con gái.

BIẾT BAO NHIÊU LÀ ĐÀN-BÀ GÓA!

Trận đại chiến tranh vừa rồi, quân sĩ tử vong, thật là cô-lai chưa từng có bao giờ nhiều như thế; kể một nước Anh, số tướng-sĩ trận vong có tới 692.000; mỗi một người chết đi tức là có để lại một người đàn bà góa vậy.

Chính-phủ Anh thương nhớ cái công-lao những người tướng-sĩ trận vong, từ sau khi chiến-tranh, trong tòa Nội-các có đặt thêm một bộ chiến-binh — — — đối với quyền thuộc bọn ấy cấp cho tiền bổ-trợ. Cứ trong bản điều-tra, những số đàn bà góa của bọn tướng-sĩ trận vong được lãnh món tiền tuất đó cộng có tới 286.000 người.

Gần đây trong bộ ấy lại mở ra một cuộc điều-tra cho biết số người đàn-bà góa được lãnh tiền tuất đó đã cải-giá bao nhiêu, điều tra vừa đến cuối năm ngoái thì đã có tới 74.000 người cải giá; trong bản điều-tra lại chia ra mỗi kỳ mười năm thống kê bao nhiêu người cải giá thì cái kỳ mười lăm tháng vừa qua đây, mỗi tháng số người cải giá đã đông vào một ngàn người, cả tháng nào nhiều nhất là tới 2.000 người.

Số người cải giá trong bọn lĩnh tiền tuất quả cần chính-phủ như thế mỗi ngày mỗi thêm thì tiền tuất quả mà chính-phủ phải chi ra sẽ được mỗi ngày mỗi giảm vậy.

Tin Trung-hoa

Ngày 8 Août 1923

Hương-cảng đặc-điện

Liêu-quân đã tiến sang Nam-hàng. Có tin rằng Bắc-quân đã chia làm hai đạo tiến đánh Quảng-đông. Liêu-quân tiến đánh Huệ-châu-thành rất kịch-liệt.

Tòa Nội-các

Tòa Nội-các vẫn chưa có phương pháp nhất-định, Vương-khắc-Mẫn lại đưa giấy xin từ chức.

Vấn-đề Quảng-châu-loan

Sứ-thần Trung-hoa ở Pháp điện về Bắc-kinh nói Pháp chính-phủ bảo rằng Trung-hoa hiện nay vẫn chưa thống nhất thì Quảng-châu-loan chưa có thể giao-hoàn được.

Giang-Thông từ nghị-viên

Giang-Thông phụng phụ-mệnh đã xin từ chức nghị-viên.

Tin Đoàn-kỳ-Thụy

Vương-chính-Đình vào yết-kiến Đoàn-kỳ-Thụy. Hai người nói chuyện với nhau trong hai giờ đồng-hồ. Đoàn cố sức phản đối cái án Kim-phật-Lang.

Tổ-chức Nội-các

Tạo Côn điện cho Nam-huệ-Khánh, khuyên nên tổ-chức Nội-các, nhưng bọn Ngô-bội-Phu và Trương bá-Liệt, Cao-lãng-Uất và Ngô-độc-Lân đang điện đình với Ngô-bội-Phu.

Ngày 9 Août 1923

Hương-cảng đặc-điện

Trần-quỳnh-Minh đã đề-nghị định dời bộ Huệ-châu đi sang Chương-châu Dương-hi-Mẫn trở về Thiên-Quan.

Vấn-đề tài-chính

Vừa rồi có tin rằng Thường-đại-Khuê làm đại-lý Tài-chính bộ, Trương-kỳ-Hoàn xin đổ Tài-chính-bộ ấn cục được in 150 vạn bạc giấy.

Tin Hồ-nam

Châu-Lễ là đại-biểu của Triệu-hằng Dịch sang Bắc-kinh nói với Ngô-bội-Phu xin quân tiếp-viện. Người Hồ-nam nghe được tin ấy, rất lấy làm tức giận.

Tin Nhan-huệ-Khánh

Việc Nhan-huệ-Khánh tổ chức Nội-các, binh thế càng thêm khẩn bách. Tào-Côn đang điện-thoại khuyên giục.

SỐ LY HÔN NHIỀU HƠN SỐ KẾT HÔN

Ở bên nước Hoa-kỳ có mấy nơi thành-thị ở về mấy tỉnh kia, số vợ chồng ly dị nhiều lắm, thậm chí so với cái số giá thú lại nhiều hơn. Trong năm vừa rồi, người ta lại điều-tra ở thành Pawnee về tỉnh Oklahoma, cái số kết-hôn với cái số ly-hôn so sánh là một phần đối với bảy mươi bảy phần. Người ta lại điều-tra cái số ly hôn trong mấy nơi ấy mỗi ngày mỗi tăng gia sánh với số nhân-khẩu tăng gia chóng hơn gấp ba phần. Các nhà quyền binh cũng các nhà tri-thức trong nơi đó đương lấy làm lo tìm cách bỏ cứu cái tệ ấy mà chưa biết có vẫn hồi được chút nào không.

Than ôi! cái văn-minh vật-chất một ngày một thêm bành-trướng, người ta chỉ mê đắm về chủ-nghĩa khoái-lạc, sùng bái về vị thần kim-tiền mà cái hạnh-phúc trong gia-đình, cái danh vị trong lễ giáo không mấy người còn kể đến nữa! Trông gương mấy nơi đó, những chỗ còn chưa đến thế, lại chẳng nên kịp phòng cơ cái ngày đến thế hay sao?

HÀI ĐÀM

Thơ trả lời khiếm nhã

Ông bàn Hộp đương ngồi tập kỷ tên thì *phác-tơ* đến đưa một phong thơ. Ông giở thơ xem xong, bỗng đỏ mặt tía tai đứng phắt dậy hầm hầm đi ra, vừa đi vừa nói: « Ông chỉ cho du-côn nó đánh cho mấy một trận ».

Bà bàn nằm lại hỏi:

— Ông giận ai mà dữ thế, hãy nói cho tôi biết!

— Bà xem thằng xỏ-lá, tôi viết thơ bảo nó rằng tôi mới quyên được cái phẩm hàm, thì bây giờ chỉ bổ nhiều tiền chạy thầy thọ là ra làm quan.

— Nó trả lời thế nào?

— Nó trả lời: « Làm quan gì! làm quan đề cai-trị. . . . . à!

Nó lại khai lý-lịch tôi mà bảo: « Thằng xét-ly bọ-hung kia! mày không nhớ ngày xưa mày là một thằng. . . . . »

Ông bàn nói đến đấy thì ngừng lại, bà bàn không hỏi nữa.

Sơn-phong

Cuộc thi thơ

Của Hoà-trị-Quyền nữ-sĩ

Thơ thi

CCCLXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu danh thơm cả Nhị Nùng,
Một bộ xuân-thu truyền Thánh-hóa,
Chia từng hương khói tỏa nam-phong.
Rộng thênh bể học ba nghìn chữ.
Lan khắp rừng nho mấy triệu đồng,
Kim cổ mấy phen mưa gió trải,
Còn ỵ dấu cũ một trời đông.

Ng.-Iwong Kế
Service Maritime, Haiphong

CCCLXVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Giáo-hóa gây nên giống Lạc-Hồng.
Đạo thánh rộng không Nam Bắc hạn,
Lòng người kính vẫn Á-Âu chung.
Cương thường vững giữ nguồn Thi-Tự
Trai mấy bể dâu rèn miếu cũ,
Miền này dòi đối với non sông.

CCCLXVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu mạo ngày nay vẫn kính sùng.
Nàng-Nhị sáng soi vừng nhật-nguyệt,
Thi-Thư lò đúc giống tiên-rồng.
Kia bia tiến-sĩ tên còn rõ,
Nọ gác khuê-văn bợi chứa phong.
Học mới nhưng còn non nước cũ,
Người đời vẫn nhớ Tổ vương công.

Đông-du, Nguyễn-ẩu-Mai
40, Rue du Cuivre, Nam-định

CCCLXIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Văn-miếu còn nguyên dấu cổ-phong.
Đạo giáo gốc nguồn Khơi bến Tự.
Xuân-thu hương khói tỏa non Nùng.
Bia đề tiến-sĩ rêu chưa biếc,
Biển chữ Khuê-văn rét vẫn hồng,
Giờ Mỹ mưa Âu lan khắp cõi,
Riêng nền phóng-hóa vững như đồng.

Đỗ-mi-Thái
108, Rue du Chanvre, Hanoi

CCCLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu còn dây chốn Lạc Hồng.
Cảnh sắc nghiêm-trang nền quốc tế,
Bút nghiên tô-điểm cõi trời đông.
Trải bao tang-hải gương còn lộng.
Qua bước Âu-Mỹ đạo vẫn sùng.
Hoài cổ xui lòng ngâm vịnh,
Tuy rằng tây-học vẫn nho-phong.

Nguyễn-văn-Phúc
Thông-phán phủ Thống sứ

CCCLXXI

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Thành miếu xuân thu đạo vẫn sùng.
Cảnh sắn phẩn non trăm vẻ lịch,
Gương trao cổ Giám một vòng trong.
Sợi tơ hồng Hán buông đòng Tử.
Ngòi bút truyền thanh Chu chỉ nhà Nùng.
Trải mấy triều vua còn thịnh điển,
Trời Nam ghi dấu Sĩ vương công.

Lê-văn-Nhã
Mon Berthet, Charrière & Cie, Hanoi

CCCLXXII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu mạo còn in chốn Nhị Nùng.
Muôn nhận cung tường soi vẻ thắm,
Hai hàng bi-kệ tỏ chưa phong.
Khắp Trung, Nam, Bắc tôn sùng một,
Trải Lý, Trần, Lê phụng tự chung.
Lại mới Bắc-tuần vừa ngự vịnh,
Càng thêm phấn lệ dạ nhớ-phong.

Lê-kỳ-Bích
Làng Bình-vọng, Hà-đông

CCCLXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Dựng miếu sùng nho tự Lộ công
Muôn nhận cung tường lừng bể bắc,
Trăm quan phủ mũ nức trời đông.
Bên thành thấy nhiễu dòng sông Nhị,
Sau miếu sơn cao ngọn núi Nùng.
Cảnh tượng nghìn thu trông vẫn mới,
Uyên nguyên đạo Khổng vững như đồng.

Nguyễn-văn-Chinh
Ga Thị-cầu

CCCLXXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Xuân lại thu qua miếu vẫn sùng.
Bóng rợp cung tường chen đất Bắc,
Hương truyền thanh giáo tụng trời đông.
Nghiễn trì lai láng dòng sông Nhị,
Bút thập chon von đỉnh núi Nùng,
Quốc-tủy bồi-bổ non nước cũ,
Kia bia son đầu đang nho-phong.

CCCLXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đàn hạnh hương đưa khắp đượm nồng.
Đạo-mạch Tứ Thù riêng đất Việt,
Cung tường Trần Lỗ một trời Đông.
Gương treo khuê-đầu trong dòng Nhị,
Cột vững di-luân ngất núi Nùng,
Còn nước còn non còn đạo-giáo,
Á Âu sẽ quản sóng mênh mông.

Dương-tuyển, Phạm-văn-Lộ
175, phố Maréchal Foch, Nam-định.

CCCLXXVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long.
Tôn kính ai không dốc một lòng,
Đạo thánh rộng truyền từ nước Bắc,
Nhà Chu đương gặp lúc xe đông,
Lòng ỏ không vì khi Tần Hán,
Hương hỏa đất thơm chốn Nhị Nùng.
Tự Lộ trải bao là thế-kỷ,
Cung tường bền vững với non sông.

Trần-Thiện
64, Rue du Coton, Hanoi

CCCLXXVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Khói đỉnh là đây có phải không?
Nguồn Tử chứa chan dòng nước Nhị
Sao Khuê rạng rỡ đỉnh non Nùng.
Tai nghe kim ngọc vang còn tiếng,
Mắt thấy cung tường vững chửa long
Trời để nền văn ghi lại đó,
Cho người hậu thế dự mà trông.

Nguyễn-đắc-Nghi
Trợ-giáo trường Lạng-càng, Lạng-sơn

CCCLXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Tự Lộ tang-thương trải mấy vòng.
Miếu thánh ngự-ngưa trên bến Nhị.
Bia Lê rực-rỡ dưới non Nùng.
Dấu thơm lạch Tứ lừng phương Á,
Sóng vỗ sông Thù lắng bể Đông.
Đọc Khổng gây nền non nước tốt,
Nỗi Hồng bao nhọt vẻ nho-phong.

Bùi-chính-Nguyên
Dessinateur Direction d'Artillerie, Hanoi

CCCLXXIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là đây có phải không,
Nài nọ cỏn treo gương đạo mạch,
Sông kia chưa lặng sóng văn phong.
Thi thư dấu cũng dòng Nhan Khổng,
Nam bắc ai không giống Lạc Hồng.
Giờ Á mưa Âu nay gặp hội,
Một vùng gió mát với giăng trong.

Vũ-quang-Hưng
Trường Pháp-Việt Haiphong

CCCLXXX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long
Miếu vũ ngày ngà (tới Khổng,
Quốc giám của kia truyền dấu cũ,
Khuê văn các nọ rộng nền trông.
Máy trùm bia đá in màu biếc,
Tr ăng đợi hàng cây rạng vẻ hồng.
Hưởng tự có nơi thờ Lộ,
Muôn đời hương lửa phụng thờ chung.

Vũ-tế-Nghiêm
20, rue des Radeaux, Hanoi

CCCLXXXI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu mạo ngày nga thờ ngàm trông.
Lễ nhạc Đông-chu nền dựng cũ,
Anh tài Nam-quốc dấu thơm chung.
Chen chân hoa cỏ xen bia đá,
Mỏ mặt non sông vì tượng đồng.
Trải Lý, Trần, Lê còn mãi đó,
Nùng còn cao ngất Nhị còn trong.

Trịnh-đình-Vân
Chez Phạm-văn-Phi et Cie à Vinh

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ 19 độ
15 giờ 30 độ

Giá hạc. — Kể từ ngày 15 Août 1923, giá hạc ở kho Nhà nước định là 9 $ 00.

Quan Toàn-quyền Merlin tại Saigon. — Ngày 13 Août quan Toàn-quyền đến thăm thị sảnh Saigon, có quan Xã-trưởng cùng hội-đồng thành-phố ra đón tiếp ngài. Ngài nói rằng ngài sẽ chăm nom cho thành-phố được mở mang có thể gánh đua với Colombo và Singapore về mọi bề và khiến cho khách đến quan sát biết được cái công nghiệp lớn lao của nước Pháp tại xứ này. Ngài lại nói rằng mỗi năm ngài sẽ trú tại Saigon một thời-kỳ khá lâu.

Đoạn rồi ngài đi thăm nhà thương và có hỏi-han mấy người đau chữa tại đó. Ngài cùng quan Thống đốc Nam-kỳ đang trù tính việc lập một nhà hộ-sinh tại Saigon.

Ngày 14, ngài đi thăm các bệnh viện Cho-lớn và ngài có hỏi cho biết công việc các sở chẳng những điều nên sửa sang lại cho hoàn-bảo thế nào.

Hội-đồng ủy-viên thành-phố. — Hội-đồng ủy-viên của thành phố đến lối thứ ba 21 Août này, bồi 9 giờ sẽ họp tại tòa Đốc-lý. Trong những vấn-đề xét kỳ lý thì có những việc này:

Bàn một chức thư-ký;

Trình về các khoản tiêu không dự định;

Đơn xin tiền trợ cấp của những lính cảnh-sát cũ là Ng-v-Tỳ, Vũ-văn-Nhu, Ng-v-Dong, Bùi-bá-Hiền, Ng-văn-Nhương, Ng-v-Giao, Dương-v-Doi;

Đơn xin tiền trợ cấp của Vũ Niên;

Tờ quan xã-trưởng Hauviné-Hanoi cám ơn thành-phố ta;

Việc công-ích hỗ trợ xin làm nhà;

Việc phát tiền trợ cấp đỡ ăn đất cho lính cảnh sát;

Đơn xin tiền trợ cấp của M. Cadilhac;

Đơn xin tiền trợ cấp của Mme Legerot là vợ quan nguyên Đốc-lý thành-phố;

Việc trường nhà hát tây, vân vân.

Người ta cần dùng một người coi thực giỏi, phải có giấy tốt, để trông nom việc giồng cà-phê.

Hỏi tại: M. O. BAIVY, 53, phố hàng Vôi, Hanoi. 3653

Quan Đốc-tơ Bi-cô-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh nốc thường, cảm và ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giò, số nhà 33, Hanoi Dây nói 314.

Quan Đốc-tơ có cả nhà cho người đẻ, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 2062

Cái tại hại về mấy trận mưa vừa rồi. — Mấy trận mưa vừa rồi, thành-phố ta nhiều nơi bị ngập lụt thế nào trong số báo trước đã nói rõ; song ở thành-phố ta chẳng qua có ngập lụt cũng chỉ khó chịu trong một vài hôm thôi, chứ như ở các miền nhà quê mới thật là khốn nạn chứ! Chẳng nói chi các đê vỡ sụ đi lại nhiều nơi bàn nước nằm thì ngập quá gối, hãy nói ngay cái hại lớn nhất là lúa mà bị hư hỏng ở mưa cực nhiều. Các nơi đồng trũng, lúa mới cấy chưa bén chân, nay đã bị nước ngập trắng toát như sông Ngô cả. Tuy rằng cái nước mưa là «nước khách», song gặp qua một buổi lại ra ngay, thì cũng không việc gì thật, chứ mưa luôn hai ba hôm thì lúa nào chẳng phải hỏi nát; cho dầu ruộng nào còn ngọn lúa thấp-thò trên mặt nước, thì rễ nước nó bám vào lá, khi nước ra rồi cũng bị quyện, bị đổ, mà thì là rốt thôi. Cái công nhà nông ta cày cấy vừa rồi cơ-hồ bị mất tai nhiều lắm.

Nguyện ta còn móc-nọ rằng giời chẳng tạnh rào đề cấy lại lớp « quá chăng này, nay ra sẽ vớt lại được chăng? Song tháng này là tháng Ngâu, chẳng hay ông Ngâu bà Ngâu liệu có biết sự-tình vừa-vừa chứ, cho bà con nhà nông ta nhờ với không đây?

* * *

Đêm hôm 14, Mme Ng-thị-Sinh nhà ở phố ông Đồng-xuân số 3 có đến trình sở Cảm rằng nước mưa to quá tràn cả vào kho gạo của mình ở phố Mới, và gạo bị ngập mất một phần 6.

Tin đường sá. — Vì trận mưa to mới đây, đường sá hư nhiều, khác đường từ Nà-chum đến Cao-bằng không đi được, có lẽ mất đến hai ngày.

Ngạch cai-trị. — M. Delaille Edouard-André, quan phó cai-trị hạng ba, trước tòng-sự tại Bắc-kỳ, nay hết hạn nghỉ ở Pháp sang thì bổ vào tòng sự tại phủ Toàn quyền.

Trường mới mở. — Kể từ ngày 1er Septembre 1923 sẽ lập ra một trường Pháp-Việt ở Đông-Lạo, thuộc về phủ Hoài-đức (Hà-đông), và một trường ở Nã-ba-thá, thuộc về huyện Chương mỹ (Hà-đông).

DỊP BẤN ĨT CÓ!!!

Ô-tô hiệu CITROEN, 4 chỗ ngồi. Ai muốn mua, hỏi tại: số 18, phố hàng Bông Thợ-nhuộm, Hanoi 3652

BÁN NGAY MỘT CÁI XE XONG MÃ, bánh cao-su, có dòng sẵn 2 con ngựa bốn tuổi — và các thứ đồ vật nữa. Hỏi tại: Rue Porte Sud Est, pav. 17. 3651

Y-khoa bác-sĩ Sarraillé

5, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 306

Xét nghiệm máu mủ, đàm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang mai, bệnh sốt rét.

Bệnh đau bộ dẻ, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 6 giờ đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, số học người giỏi sẽ khám bệnh cho nhẹ. 3929

Ngạch quan lại. — Bản báo được tin điện-thực rằng ông Hường Thư, thư ký tại văn-phòng quan Thống sứ Bắc-kỳ vừa mông bổ tri-phủ Kinh-môn, tỉnh Hải-dương. Chúng tôi xin mừng ông sẽ đi cung chức mới. Chẳng cần nói thì trong làng Tây-học ai cũng biết ông Ng-hữu-Thư là một tay văn-học có giá trị, đã làm danh tiếng cho ngạch viên chức các tòa sứ Bắc kỳ.

Còn ông Ng-qui-Toàn, hội-trưởng hội Tri-tri và cốc-lọc trường Thể-dục cũng có tin mừng bổ tri-huyện và nay mai sẽ lĩnh chức thương-tá Nam-định. Tin này khi nào được đích thực bản báo sẽ nói lại.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân: DƯƠNG-BÁ-TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư. 2095

Bán một cái xe ô-tô « DADGE ».

Hỏi tại: Số 44, đường Félix Faure. 3654

Lương tương hoàn cải. — M. Ng-quang-Riệu, tri huyện hạng nhất huyện Gia-khánh (Ninh-bình) và M. Vũ-văn-Sáng, tri huyện hạng ba, huyện Phong doanh (Nam-định) phải đổi lẫn cho nhau.

Nghỉ giả hạn. — M. Ma-đoàn-Thanh hàng tá châu Chiêm-hóa (Tuyên-quang) được phép nghỉ giả hạn ba tháng, lĩnh nửa lương, kể từ ngày 11 Août 1923.

Ngạch Công-chính. — M. Đặng-đình-An, hội-viên (ký-lục) ty-sở Công-chánh tỉnh Thái-nguyên, bãi dịch, thì nay được lĩnh một khoản tiền gia cấp là 75 đồng.

Ngạch Học chánh. — M. Vũ-trọng-Yên, giáo-học hạng tám ở Hanoi được nghỉ giả hạn một năm kể từ ngày 1er Octobre 1923 là ngày được về học trường Cao-đẳng Sư-phạm.

MM. Bùi-nguyên-An và Ng-văn-Bài, cả hồng Sơ-học Pháp-Việt được bổ trợ-giáo lập sự từ ngày 1er Septembre 1923

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đệ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÂM-CHỨNG: Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 52, giây nói số 396 3018

Kể cắp trên xe-lửa. — Chuyến xe-lửa vào Vinh hôm 20 trong toa hạng tư có xảy ra một việc mất cắp, nhân thuật lại đây để bà con tỉa biết mà gìn giữ, kẻo những quân gian hay lẩn lút quanh mình để thi-hành những mưu kế giang-quỉ vạn trạng thiên hình mà lấn lưng rất tài.

Khi xe-lửa chạy khỏi ga Nam-định thì có một thằng bợm ăn mặc rất choáng, nón dứa khâu xếp, áo the, giầy gia-định, đến ngồi một ông bán kẹo, vì ngực ông có đeo cái bài ngà bốn chữ Hán-lâm đãi chiếu, mà có lẽ cũng vì cái bài ngà đó mà quân gian tưởng rằng bở, tán-tụng những ruộng lúa đồng khoai, trời mưa đồng lợi, quan nhậm phủ huyện nào, dân phong có khá hay bạc! Quan hàn quá vui câu chuyện đương biền-dương những sự lịch-duyệt ở đời, khi cái xuống, thì tái đã rách, vì đi đâu, mà thằng bợm kia cũng đã liệu thoát. Ông bớt hơ hớt hoảng vội chạy lên trình các viên chức Lô-xa. Các viên chức rất là khó xử, cảnh sát không có, một-thầm thì không, biết tìm cách gì cho thấy! Bèn đi khám vé, thấy thằng bợm ngồi góc toa kia con mắt nghì-lịch, đem vào tra hỏi thì ra chính nó thì nhận cả, khám mình không thấy gì, vì nó đã chuyền cái vi có 9 p. và cái vé xe-lửa cho đứa khác nhảy xuống rồi, sau nó xin chịu bồi thường cho ông Hắc-lâm đãi chiếu kia cái khăn cái áo the và 3 p thì ông kia cũng thuận. Ấy cái kẻ cần quân bợm thường thế, xin bà con ta có đi xe-lửa nên cẩn-thận.

Cạy hòm ăn cắp. — Tên Lương-văn-Duyên, 25 tuổi, làm ruộng, quán tại làng Canh-hạ, huyện Tiên-lữ, tỉnh Hưng yên, cạy hòm ăn cắp 100 đồng bạc cùng là quần áo, đồ vàng bạc giả tất cả đáng 210 đồng của một bà Hào hàng cơm là Ng-thị-Hai nhà ở phố Cửa-nam số 12 thì nay đã tống giam để Tòa-án xét.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòm (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Ai đang cuối người bệnh, rất cần sẽ, Cho các bệnh người lớn và trẻ con. 3660

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Giải vào sở Cảm. — Mười một giờ đêm hôm chủ-nhật, lính cảnh-sát bắt được Nọ, thị-Tạo ở buồng bánh khách tàu *D'Iberville* đi ra mà trong bộ dạng có vẻ khả nghi, liền khám thì thấy trong mình có cái ví đựng 18 600 *marks* (tiền Đức) và một lá giấy một trăm quan. Hỏi thì thị nói quanh quẩn, nên lính cảnh sát bắt đưa về sở Cảm giam để sau xét hỏi.

Trâu chết. — Ngày chủ-nhật, hồi một giờ trưa, ở lối đường Châu đồ có một con trâu chết. Người ta bèn đi trình quan sở tại thì sở Thú-y có giấy bảo ngay, lập tức cho người lại khám xét và bắt đem đi chôn. Đến ngày nay cũng chưa rõ con trâu ấy của nhà ai.

Chó cắn. — Hôm 10 Août trước con chó ta của Mme Le P. cắn phải chân trái Mme Đ. nên con chó ấy đã bắt đưa vào nhà nhốt sáu việt để khám nghiệm.

Lại trưa ngày thứ ba, hồi 11 giờ, tên phu xe Đào-văn-Nhu kéo khách qua đường Candelot bị con chó của nhà nào không rõ cắn trọng thương cả hai chân. Bởi vậy tên Nhu phải không đuổi đánh chết con chó. Hiện thầy con chó đã đưa vào nhà xác để quan thú-y xét thì quả là chó dại.

Còn người phu xe chưa rõ ra thế nào, không biết có vào nhà thương để chữa thuốc, hay lại về nhà chữa lấy thì e khó lòng trừ được nọc độc.

Thuyền đâm. — Chiều giờ sáng ngày thứ ba, chiếc thuyền số 620 H của lái Ng-văn-Du bị đâm ở sông Ximăng, trước của nhà giấy số máy gạo trông ra, vì thuyền chở giăm quá, may thuyền đi xát bờ nên người không việc gì và khảo sông ấy vẫn đi lại được.

HÀ-ĐÔNG

Cái vạ đỉa của nhà nông. — Ở cánh đồng gọi là xứ Man-vang làng Mai-lĩnh (Thanh-oai) xưa nay vẫn có tiếng là nơi nhiều đỉa lắm, mà con những đỉa ấy cả. Mỗi năm các nhà làm ruộng khi làm tới khu ruộng ấy thường vẫn phải phòng bị đề cách đề mà giết đỉa, thì tuy rằng khó làm nhưng cũng cầy cấy được thoát cả. Đến năm nay người ta mải cày cấy những khu ruộng trên đã giữ lấy nước trước, còn khu ấy cày cấy sau, không ngờ bây giờ xung quanh cấy xong rồi, thành thử bao nhiêu đỉa nó rủ cả về khu ấy. Hễ cho trâu xuống cày bừa làm động nước một tý, tức thì hàng cơ man vàn mồi đỉa nó nhung nhúc kéo lại đeo ngóm cả ruộng. Có nhà đành liều cho luôn năm sáu con trâu xuống định cày bừa ba đi một chập cho xong, thế mà chẳng khỏng tài nào làm được, vì tất cả 5, 6 con trâu bị bước chân xuống nước thì con nào con ấy đều bị những con đỉa rõ trương nó nhảu nhảu bám đặc vào tự đùi xuống chân, từng-ta từng-tính nom gớm chết, thế là trâu phải vội vàng hoảng hốt nhảy chồm lên cả. Ông đã có người bán cách mua vôi bột mà đổ xuống cho đỉa chết đi, nhưng ngặt vì khu ruộng thì to mà đỉa thì cực nhiều và cực lớn, với hột sao cho xuể mà đã chắc vật nổi được nó nào. Cho nên hiện nay khu ruộng ấy tuy là chân ruộng tốt, mà người ta vẫn đành để làm tổ đỉa, chứ chưa cày cấy gì được! Chẳng hay rồi có phương-pháp gì trừ được cái vạ ấy không?

BẮC-NINH

Lụt nước mưa. — Mấy hôm mưa to quá, các vùng mà phía đông cái đào bị lụt ngập cả. Các chỗ ruộng cao còn khá, nhưng ruộng thấp nước ứng lại, lúa ba giăng đều bị nước ngập đến ngọn cây lúa không lộ đề đem được thóc ra khỏi cả. Thực là thiệt hại quá.

SƠN-TÂY

Đứa ở bất lương. — Ng thị-Tại, 19 tuổi, là đứa ở gửi con cho Mme Ng-thị-Xuân tức thị Hai ở Cầu-giấy Hanoi, đêm hôm mồng sáu tháng tây trước ăn trộm tiền, mấm vàng và quần áo của chủ trốn mất. Thị Hai đã có đơn trình ở sở Cảm Hanoi, nay được tin thị Tại lên ở với bố mẹ nó ở Sơn-tây, nên theo lên trình bắt.

Khi hỏi thị Tại đều thú nhận cả, hiện đã phái tổng giam ở Sơn-tây.

VIỆT-TRÌ

Nước lại lên. — Nước sông ở Việt-trì lại lên, ngày 15 nước cũng như ngày mồng 3 trước. Lần thứ nhất, hôm mồng rằm tháng này, nước lên tới 14 m 38 rồi xuống, lần thứ hai này nước còn được lên chậm. Nhưng cứ mưa mãi thế này thì nước còn lên nữa chẳng không.

ĐÁP-CẦU

Ăn cắp của chủ. — Tên Nguyễn-văn-San, 22 tuổi làm công cho Đào-văn-Mậu thầu tải rượu nhà ở phố gạo ăn trộm của chủ mòn tiền bơn 130p. rồi trốn đi mất.

Người mất của đã đệ đơn lên tỉnh sở cảnh sát. V. Đ. Đ. lai cảo

PHÚ-THỌ

Nước sông lên to. — Sông Hồng-hà mấy hôm nay nước lên mỗi ngày một cao, cứng có ngày lên đến quá, chảy ào ào như thác vậy. Các đường bờ sông cũng có chỗ mấp mé, có lẽ cứ mưa mãi thì những con đường ấy đều bị ngập hết.

BẮC-GIANG

Vì mưa to. — Trận mưa tối hôm chủ-nhật vừa rồi đổ quá! Suốt đêm không lúc nào dừng hạt; không sấm chớp gì cả, sẩn sụt trong hơn mười hai tiếng đồng hồ tưởng như trút nước xuống vậy. Vì thế mà trong thành phố bị nước đọng lại, không rút đi được, có mấy phố và mấy con đường bị ngập khiến cho ai đi lại khó khăn, bẩn thỉu quá. Sở Lục-lộ, sở giây thép cũng bị ngập, nước vào cả nhà giấy sân đến năm sáu phân tây, chưng quanh các sở này bị bao bọc nước từ như vậy, rất là bẩn, có lẽ lại đến vệ-sinh nhiều lắm.

Thuyền chuyển. — M. Phạm-v-Thái, thư-ký hạng ba sở bưu-điện, trước ở Lâm, nay đổi về tòng sự ở Bần-yên-nhân (Hưng-yên) kể từ ngày 12 Août 1923. M. Thái ở Lâm đã bảy năm nằm là người rất thiệp, cho nên ai cũng lấy làm nhớ tiếc.

BAN-IRANG

Sụt núi đổ tường vì mưa. — Số là mấy hôm nay trời mưa suốt ngày thâu đêm đến nỗi quả nhiên đất quanh đồn xe chỗ kilomètre 173 + 320 sụt đất xuống dầy cả đường sắt, Chuyến xe hỏa ở Hanoi lên

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) cung Huỳnh-Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống đề giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại đề tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
2094. Y. M. GRENÉS.

Savon Cadum
Để rửa mặc và tắm.

Savon thường làm hoặc nhiều muối, hoặc dầu-mỡ không được trong sạch cùng nhiều môn độc khác làm cho nước da mất sự minh của nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lượi mà thử nó. Nếu nó chác cũng làm chốc lượi nông, thì savon đó làm nhiều muối, chẳng nó phải làm dây nước da.

Savon Cadum hào chế một cách kỹ lưỡng và trong sạch; chẳng những là nó làm cho nước da trở nên minh, mà lại làm cho lỗ chơn lông được khoẻ khoắc.

Trong mình ta đều có lỗ theo chơn lông, nếu những lỗ ấy bị bụi-bậm bịch lại, thì nó mọc ra u, nần cùng mình.

Bọt và nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa đồ nhơ-nhớp mà làm cho cái da của ta được khoẻ khoắc và minh luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm lợi kém, gì người ta dùng nó không bỏ chốc nào, mà lại lần bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINGIS
Có từ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh-lự-viên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những bịnh là, làm trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lộn!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Kiệt-các phụng lời chỉ-dụ phê rằng :

Chiếu như đơn dâng phàng của MONTÈS qui-tộc, có chỉ nài biệt thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rồi hay, đáng nên gia thưởng, truyền lịnh phê chỉ cho qui-đường phàng chỉ-dụng để tỏ thánh-ý.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ giá, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trẻ-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Trường-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bài này

Đồng-hồ đeo tay hạ giá
Mỗi cái **1$00**

Vừa rồi quí-khách, không từng bỏ đeo tay cần biện-biệt vì giá bạc cao 8 quan nên không tới xin bỏ giá mất rồi 1$80, nếu chiếu giá không bớt thời xin hiệu cái bịnh giọng vàng cả hộp xin xem mẫu sau này :

Đồng hồ đeo tay chiếu tới thấy giờ	giá trước	nay
— id — cổ kim ly	8 $ 40	4 $ 40
— id — kim thép và kim vàng	6 00	3 00
— id — kim thép và kim vàng	4 80	2 80
— id — vuông thợ xinh	8 80	4 80

Nhà cửa quí-khách nhiều cổ cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước) thời xin kính tặng 1 cái kính giọng vàng đổi mới và 1 cái hộp kính aiomi lum và cả liên nước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang. HANOI
2049

COURSE INTERNATIONALE
DE 100 KILOMÈTRES
Courue le 10 Mai 1923
Vainqueur : LE STUMPH
sur bicyclette J. B. LOUVET

Les cycles J. B. LOUVET
sont independants de tout consortium et lutent seuls par leurs propres moyens

EN VENTE CHEZ :
ANSTETT & Cie
Avenue Paul Doumer
HAIPHONG
NGUYỄN-HỮU-THĂNG & BÙI-ĐÌNH-ĐẠT
45, Bd Doudart de Lagrée
HANOI
2082

祥和裕
YU-WO-TSEONG
Grand magasin de soieries Chinoises et Annamites
VENTE EN GROS
63, Rue des Cantonnais, 63
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 256

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, đạ Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêm hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều màu rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo
NAM-THỊNH, Tailleur
SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanoi
2113

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem cả các nạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* **STANDARD** », **Julien & Fortin**, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.
2069

Na-cham tối hôm 12 tây mới rồi lên đến đấy phải đứng lại mất ngót hai giờ để chờ cho phu kịp dọn xong đường mới đi được. Đi được đến kilomètre 175 + 850 lại phải đứng, vì cái tường xây ở chân núi đó cũng vì trời mưa mà đổ ra, đá hộc đá vụn ngổn ngang trên đường hỏa-xa, phu kịp dọn mãi gần năm giờ sáng mới xong thì xe hỏa mới có thể đi được, vừa đúng năm giờ sáng mới tới ga Na-hem, chuyến xe tới ga Na-cham hôm ấy chậm mất 7 giờ 44 phút; cũng vì đá ngổn ngang trên đường sắt nên cái máy chạm phải gãy mất một bên tay trái; ga Na-cham phải xin máy cứu ở nhà máy Lạng-sơn đề kéo cái tàu ở Na-cham về Hanoi. Khi máy cứu lên tới ga Ban-trang, thì ga Na-cham lại có giây-thép gửi máy cứu trả lại vì tài xế cái máy không nói rằng máy lại chữa được, nhưng không ngờ xe mới ra khỏi ngoài ghi thì lại hỏng không thể sao đi được. Ga Ban-trang phải gửi ngay máy cứu lên, thì nên chuyển xe ở Na-cham về Hanoi chậm mất 2 giờ 40 phút. Con đường trên này là đường mới, cho nên thường thường hay xảy ra sự trụt núi với đồ tường. xe hỏa thường cứ phải dừng lại giữa đường luôn. Hiện bây giờ quả núi ngay ga Ban-trang cũng trụt đất xuống đầy cả một bên đường sắt, xe hỏa không thể nào mà tránh nhau được ở ga Ban-trang. Những phu kịp đường trên này vất vả lắm, làm suốt ngày thâu đêm; vậy mới rồi ở Hỏa-xa soi xét cho họ mà cho họ cái tiền phụ-cấp làm đêm thì thực đáng lắm.

NINH-BÌNH

Nước ăn — Thành phố ta ăn uống tắm gội, giặt rửa đều dùng nước hai ngọn sông Đáy và lạch Vân-giang. Nhưng muốn ăn nước sông Đáy thì phải đi gánh xa lắm, vừa đi vừa về ít ra hơn một kí-lô-mét mới được một quầy, cho nên hầu hết là dùng nước Vân-giang cả. Lạch này là một nghành con thông với sông Đáy và xẻ đôi tỉnh lị. Mùa viêm nhiệt này, suốt từ sáng đến tối, hai bên bờ nào đàn ông, đàn bà lẫm giặt, rửa ráy, có nhà đem cả rác ra sông đổ, cái dơ bẩn cứ theo dòng nước chảy không lúc nào hết. Ấy là chưa kể các cống rãnh đều có cống to thông ra lạch này cũng nhiều xú uế khác cũng cho ra theo ngọn nước. Vậy mà khuất mắt cho làm sạch, ra gánh nước đó về mà dùng vào việc ăn uống, thật là độc thay!

Xét người mình có tính cẩu thả và cũng không hay theo vệ-sinh lắm, thường rằng gánh nước đó về, đánh phèn để lắng cặn cho trong là đủ, chớ biết đâu rằng nước dùng để ăn uống cần nhất phải thanh khiết, phải có máy lọc, phải đun sôi trong ít lâu cho chết những vi-trùng sinh ra các chứng bệnh gớm ghê. Ở các thành-phố to có nước máy đàng thật là lợi lắm không còn lo ngại gì, đến như các nơi xa sông xa giếng, phải ăn uống những nước tù hãm thì nguy hiểm không biết thế nào.

Vậy ta dùng nước ăn, nên cẩn-thận, cho người ra gánh nước sông cái về mà dùng, tuy khí xa, nhưng sạch hơn nước lạch Vân-giang. và trước khi dùng về việc ăn uống phải lọc kỹ, đun sôi thì mới khỏi nhiễm các chứng bệnh được. Ta giữ được như thế là giữ cho thân ta và cho nhà ta nữa. Chớ rằng : « Cần thẻ vô ưu ».

VIỆC TRONG-KỲ

THANH-HÓA

Chết vì chó dại. — Ngày 2 Août người ta đưa một người tên là Lê-văn-Khoan, 45 tuổi, làm bồi ở với ông Delorme tại Hải-phòng, lên nhà thương Thanh-hóa để xin điều-trị về bệnh chó dại cắn phải mà đã lên cơn nhưng than ôi, bao giờ cũng thế, cứ đến lúc lên cơn mới xin vào nhà thương thì còn ai chữa làm sao cho được, cho nên đến hôm sau thì chết khi đánh giấy thép cho vợ vào thì đã quá đi rồi.

Theo như lời tên Khoan nói thì bị một con chó con mua ở chợ đem về nuôi, hồi tháng tư ta vừa rồi, khi tới nhà thả nó ra thì nó cắn phải anh ta và phải cả hai người bạn anh ta nữa, song hai người kia thấy vậy đã tìm thầy xem, thật là chó dại cắn phải, nên đã chữa ngay khi đầu, còn anh ta thì cho là con chó ấy lọ nhà nó cắn sàn đó thôi, không phải chó dại, nhưng vì nó sợ bộ đề vợ thì lại đánh chết nó rồi đưa ăn thịt!

VINH

Linh nhũng nhiễu. — Sáng hôm nọ trong một phố kia, thấy ồn ào rầm rĩ, kẻ chạy người chạy xuôi, thì thảo tọ nhỏ sau xem ra mới biết rằng có mấy chú quyền nọ đem nhà pha đi làm, khi qua một nhà kia, cứ để họ tự do vào nhà người ta uống nước và hút thuốc, người chủ thấy thế bảo các chú quyền thì các chú lại hung hăng mà đưa ra những câu thô bỉ, sau người chủ phải chạy đi báo cảm và quan giám binh đến điệu các chú về an nghỉ. Ấy, cũng may, giá các quan không mau đến thì chắc nhà kia phải lay các chú làm xăng, vì các chú đã rủ nhau đến một toán đông để chực hành hung những nhiễu.

NINH-BÌNH

Hại vì ô-tô. — Hôm 1er Août này hồi tám chín giờ mai, tại cửa Quán-chùa, về hạt Phù-Lý, có xảy ra một cái thảm-trạng vì ô-tô.

Nguyên là có hai cái ô-tô, một cái ở Qui-nhơn chạy ra, một cái ở mạn ngoài chạy vào; cả hai gặp nhau tại chợ Quán-chùa, lại nhằm phiên chợ nên kẻ mua người bán đông nghìn nghịt, trăm khắp cả ngoài đàng cái.

Khi chiếc xe trong còn đang rạch người mà lên dốc bỗng sực thấy xe ngoài chạy vô đang ở trên dốc mà chạy xuống; lúc bấy giờ hai xe đều phải tránh nhau, còn kẻ buôn người bán thì lao xao rối rít, kẻ chạy qua, người chạy lại, hàng hóa hỗ nghênh ngang; cho nên chiếc xe trong ra thì tuôn đồ gạo thóc, mà may sao khỏi hại đến người, còn chiếc xe vô đang lúc xuống dốc, tay đã hãm bớt máy mà không sao tránh khỏi người được, cho nên đã nghiễm mất ba người đàn ba một người bị gãy chơn, hai người thì chết tươi. Đang lúc nguy cấp ấy, thì cả hai xe đều đứng lại khám xét rồi bảo nhương lý nỏ lại cạnh thả, đợi báo tin quan thầy thuốc đến cứu. Rồi thì chiếc xe vô cam cứ thẳng đàng chạy ra, còn chiếc xe đề phải người thì chạy luôn vô Bình-định, đến tận về Qui-nhơn tin cho thầy thuốc tức tốc tựu xử cấp cứu; quan thầy tôi coi xét xong, thì cho nhôn hai mạng chết, còn người trọng thương thì chở về nhà bịnh Qui-nhơn mà điều trị.

Sự hại này không lạ gì, ai có đi đàng quan thì cũng biết: ở vì thường các chợ ở gần đường quan lộ buổi nhóm chợ phiên thì kẻ mua bán hay lấy cả đàng mà làm thêm chợ cho rộng, nhứt là vì có ý trương hàng hóa ra đó để bán cho mau chợ hơn, không sá kể chi những cái hại vì xa mã.

Mà đến lúc nghe tiếng còi xe hơi thổi lên, thì lao xao lố xố, ai nấy chỉ có lăm lo đến hàng hóa, tay xách tay bưng, chạy qua chạy lại làm cho xe khó bề tránh khỏi người: mỗi khi như vậy thì phi hại người, cũng hại đến hàng hóa; nhưng ai bị nấy biết, còn kẻ khác nào tọ chi đến cơ liền lĩnh tới đâu hay đó, một đua nhau tranh mối đất ễ mà thôi.

Điều ấy quan trên cũng đã lưu tâm chiếu cố đến mà ra yết thị, hoặc hiểu triệp cho nhơn-dân rõ, cũng đe phạt những kẻ trái lệ mà nỗi mua bán giữa đường quan lộ-sơng: ấy thấy có hiệu nghiệm gì đâu có mặt quan thì giữ, vắng mặt quan tha hồ! Sơng không: kẻ để vậy mặc người khôn dại! Đã bất dung ra mà lại thiệt hại đến người, thì sự ấy quan trên cũng nên dụng kế chi mà khu trừ cho động. Thiết tưởng cũng đã lắm cách rồi, nhưng nghĩ còn phương thế nào, nếu có lẽ động thì quan trên cũng nên thí nghiệm, may ra có bổ ích, thì nhân dân sẽ được nhờ lắm: là các chợ gần đàng quan, thì hương-lý sở tại, phải đặt rào ranh cho phân biệt khỏi đàng: quan trên niêm-yết cũng biểu triệp cho nhơn dân biết, hễ ai còn ngồi mua bán ngoài rào ranh ấy, thì phải phạt. Ước gì mấy lời này thấu đến quan trên.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 16 Août 1923
Diễn tích
HOA TÀN THÊM TƯƠI
Giới xanh ghen ghét mà hồng,
Vì ai thiết kế đề chồng phụ đoan.
Làm cho chi tái chi tam,
Rồi ra đề lại vào ngâm mỉa khôi.

Tối thứ sáu 17 Août 1923
Diễn hai tích
Tích thứ nhất :
CƯỜNG ĐẠO HỮU
LƯƠNG TÂM
Tích thứ hai :
NGŨ-LONG CÔNG-CHÚA
HẠ SƠN

皇越新律狩喃

Mới xuất bản **Luật Hoàng-Việt chữ nôm** *mà M. Hoàng-Tường (trợ-giáo) tuân y quyền luật quốc-ngữ Nhà-nước dịch ra, hiện đã trình phủ Thống-sứ. — Mục-đích dịch ra chữ nôm, là dịch-giả theo ý muốn của các hào-trưởng trong các hương-hội; những bậc ấy cần phải xem luật để thường lo liệu việc công, mà phần nhiều các bậc hào-trưởng quen xem chữ nôm hơn xem chữ quốc-ngữ.*

Giá bán mỗi quyển 1 p. 50, tiền cước độ 0 p. 30.

Quý xã nào muốn mua, xin cứ gửi tiền 1 p. 80 (là cả tiền cước) về nhà in Kim-Đức-Giang, số 83, phố Hàng Bồ, Hanoi, hiệu ấy sẽ gửi sách đến tận nơi. Xin đề phương-danh và làng, tổng, huyện, tỉnh cho rõ ràng để tiện gửi. Còn các lý các nhà, nếu có lòng chiếu cố mua xin viết giấy về, hiệu ấy sẽ gửi lối giao-ngân lĩnh-hóa. — Mua nhiều, có biếu hoa-hồng. — Lại có bán tại nhà dịch-giả, số 33, phố Hàng-Nón. Ở các tỉnh, thì xin hỏi mua tại các hiệu sách.
2093

XIN XEM CHO KỸ

Phàm những các qui-khách xem báo thấy có đăng các bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài tự rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« **Nhà Bán-thuốc Ed Montès** có đứng-bẫ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trường-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Tin nước lên xuống

Triền sông Hồng-hà

	15 Août hồi 8 giờ	16 Août hồi 8 giờ	16 Août hồi 2 giờ
Lao-kay . .	77.40	77 60	77.70
Yên-bay . .	29 93	29 34	28 98
Việt-trì. . .	14.20	14.24	14.27
Hanoi . . .	9.60	9.71	9 78
Vạn-yên . .	8 90	»	8.50
Hòa-bình . .	5 69	5 90	6 73
Tuyên-quang.	6.58	6 66	7 85
Phủ-đoan . .	22 03	21.93	22 47
Phủ Yên-bình	3 70	3 65	3.37

Triền sông Thái-bình

	15 Août hồi 8 giờ	16 Août hồi 8 giờ
Thái-nguyên .	23.25	24.25
Lim	4.50	4.40
Phả Lạng-thương	5 60	5.72
Đáp-cầu . .	5 29	5.58
Phả-lại . . .	4 05	4.17

Kính gọng kền tròn, bù-dục
Giá bán 1$ 50 cả cước

BÁN TẠI HIỆU :
LY-SENG-BAO
42, Phố Hàng Bồ, Hanoi.

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN !

Đừng thấy mắc bệnh mà đã nản lòng, nên dùng thuốc ABYSSINIE EXIBARD (REMÈDE d'ABYSSINIE en POUDRE) bằng bột, bằng thuốc lá hút, thì thấy dễ chịu ngay, và khỏi tức-thì.

Có bán tại : H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bào-chế.

FUMIGATOR
MARQUE DÉPOSÉE

Gởi bán tại { BLANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

yếu đuối vàng vọt

GÂY MÒN

Thuốc SIROP de DESCHIENS
có huyết bổ

Làm cho Sung túc mầu mỡ, ấy là một vị thuốc của nhà Lương-y trứ danh.
Thuốc nếp hiệu ấm thành bổ tiểu vì của thứ chuẩn có nhãn sắt. - Cần nhà thương tại thành Paris đều dùng nó.
Tiền chính tại Paris : DESCHIENS, 9 đường Paul-Bourdy và tại nhà bào chế.

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ, nên các ông đã dùng đủ các môn thuốc rồi mà chưa khỏi hãy nên mua thứ thuốc hiệu POMMADE ROYER, đúng 40 năm nay lấy tức mà chữa khỏi liền.
Ở Paris hỏi tại hiệu bào chế DUPEY, 226, R. St Martin.
Ở Hanoi hỏi tại hiệu Bd. CHASSAGNE

RƯỢU BẠT-HÀ GET
PIPPERMINT GET
rượu này uống để mất mê và mất khan tiếng.

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THUỐC HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTICLAIREUX
Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ tâm người nhân nay thuốc ELIXIR của chế Dược của quan lương-y GUILLIÉ lấy làm thần hiệu trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TỲ VỊ, tức ngực, TRÁI TIM, ĐAU CĂN, ĐAU MÌNH, MỆT VÔ DA, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DÀI, BỊNH CÚM, GHÉ CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRÙNG LÃI TRONG RUỘT.
Ấy là một thứ THUỐC XỔ rất tiện và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT HÒA TINH KHIẾT, không bịnh gốc bèn DẦN hay là MẤT phải trải nhiều thì hay lắm.
Bởi bí thuốc tây đem nào mà không có đủ bảy tên Paris, GAGE thì cho dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
hiệu cũng chế theo Elixir Tonique Anticlaireux của quan lương-y Guillié.

Chính chỗ bán thuốc xây ở ga :
Rue Gare Est, Paris
Dường nhà ga số 10 và số 12
Và TRONG CÁC ĐƯỜNG PHỐ ĐỀU CÓ BÁN

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà của Bản-hiệu. Thử lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 84, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỡi các ông mắc phải bệnh-tinh (lậu và giang-mai) khuyên cái ông chớ dùng thuốc nhảm, lốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.
Cả cuộc độ hơn một đồng một lọ.
2062

LÒ RƯỢU HOMMEL
Vẻ-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố HÀNG THIẾC Hanoi
Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh
Cả tháng ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Bong chai nhỏ
ĐẠI-LIỂU :
Ở tỉnh Hamhong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Tourane là ông Vanh Quing Rang
RƯỢU BIA HOMMEL
Ai muốn đặt hàng, [illegible] gởi thư đến [illegible] Hommel, Vô-danh công-ty, ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110
1051

Hội bạn-hàng bản-quốc
nếu muốn giữ
cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rời và chớ quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rạo cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khỏe yếu-ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO đựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Bông-pháp là hiệu
GUIONEAUD FRÈRES
BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ : Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.
Bán cắt : Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Gió (Bd Gia-long), Hanoi.
Bán lẻ và bán buôn : Ở cửa hàng 43, đường Paul-Bert, Haiphong.

奧同梁

Kính trình để các quí-khách biết cho rằng : bản-hiệu chúng tôi vẫn chuyên chữa về nghề kim-hoàn này, đã người hai mươi năm nay, nghề làm rất ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cải-thể cho kiểu vòng, nhẫn, hoa-tai, khuy-áo, dây đeo cổ, qui-kim, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời thế, các quí khách tiện dùng, nhân dịp sắp nghỉ tết cả đến nơi, bản-hiệu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Namđịnh sang và mới có nuốt các thứ mặt kim-cương, chân chân, ếpgờ-khoanh, ngọc bọng, kim sa, kỳ-phiah, san-hô, mắt-mèo, và mặt ngũ sắc vân vân, đủ cả các thứ, và đặt cả sang nhiều kiểu vòng, kiểu nhẫn mới chữa ra, trông rất là ngộnghĩnh mạo.

Xin mời các quí-khách quá bộ lại xem, có mua hay không, bản-hiệu lúc nào cũng có người đi thưa mời các quí-khách, rất là trọng-đãi.

LƯƠNG-THANG-KINH
Bijoutier
61, Rue de la Soie. Ex Wuhtin. HANOI

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

NƯỚC HOA THƠM
CÔ BA
PACHOD Frères & Cie LYON
2058

Các bệnh bỏng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân !.. dùng thuốc
POUDRE SAINT ANDRÉ
Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.
Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.
Giá bán : 0$85
Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại
Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
52, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu tạp-hóa và bò khoan kiểm trông sang

華 PAO-VA 寶
24, Phố Hàng Bồ, Hanoi
[illegible]

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang :
1° Một bọn đồ nghề sửa đồng hồ như là quí các chạm rồng, vàng, điển bắt thuốc lá, đũa, vân vân.
2° Một bọn nhiều kiểu đồ có thể mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mài tròn, vân vân. Lại có cả nhiều kiểu gương bằng vàng lấy, gương bọc vàng, gương cài nhỏ, vân vân ; quí khách đến lấy mà đeo những kiểu kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.
3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ treo tường, đồng-hồ bàn thiếc, đồng-hồ chân-dung, vân vân.
4° Một bọn chiếc cắt, điển sắt, lọ sắt, bàn cắt, bồ cắt để thầy-thiên hay là bầy chính chang được và tốt hình, vân vân.
5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Kiểu thức hàng mới sang kì năm số trên này chúng tôi xin bán bọ giá, mong cậy bản quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.
Bản nào đã nợ trang, nhàu bẩn, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã nghèng cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 24, Hanoi

Các bệnh bỏng, thổ, chuột rút, đau dạ dầy, vân vân !.. dùng thuốc
POUDRE SAINT ANDRÉ
Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.
Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.
Giá bán : 0$85
Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại
Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE
52, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu tạp-hóa và bò khoan kiểm trông sang

52 | 8

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được gia trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Đang nói chuyện thì người nhà bày tiệc, *Dương ngự-sử* mời *Liêu-đức-minh* cùng ngồi uống rượu, Trong khi uống rượu, *Liêu-đức minh* lại hỏi rằng :

— Lệnh công-tử mới đây có hỏi đám nào không ?

Dương ngự-sử nói :

— Trong mấy hôm nay cũng nhiều người đến nói chuyện, toàn-thị những con nhà phú-quí, nhưng liệu-nhi đều không bằng lòng. Mới đây tôi nghe nói *Bạch* niên-huynh có một lệnh-ái, người rất tài-hoa. Hôm trước tôi uống rượu tại dinh *Bạch* niên-huynh, mấy anh em cùng nhau vịnh thơ, *Bạch* niên-huynh say rượu thì lệnh-ái *Bạch* niên huynh làm thay mà mời sai người đưa ra. Bài thơ ấy đáng hàng chân giá, lời lời gồm thêu, khiến cho mấy ông lão-thí sĩ trong bọn đồng-viên chúng tôi đều phải nếp bút, không ai dám làm nữa.

Liêu-đức minh nói :

—*Bạch* tiểu-thư đã có cái tài-hoa một nhà nữ-sĩ ấy mà lệnh-công-tử đây cũng là một tay cự-phách trong làng-văn, thế thì phận đẹp duyên ưa, thật chẳng còn đâu hơn nữa. Và tiên sinh cùng *Bạch* thái-thường lại là chỗ đồng-niên, môn đương hộ đối, sao không thử mượn người đánh mối xem thế nào

Dương ngự-sử nói :

— Việc ấy dẫu là một việc hay, nhưng *Bạch* niên-huynh vốn có cái tính rất cổ quái : hễ ông ta cầu ai thì thế nào cũng thuận, chứ ai cầu đến ông ta thì ông ta lại bay làm cao, bởi vậy tôi không thể nhẫn nại mà nói trước được. Trong mấy hôm nay, tôi biết ông ta đang nóng về việc kén rể, nếu có một người bạn thân nào, đem tài-học của tiện-nhi kể-lể cho ông ta nghe, khiến ông ta ưng thuận, rồi sau sẽ sai người đánh mối thì thật là dễ dàng.

Liêu-đức minh nói :

— Tiên-sinh nghĩ vậy, thật là cao-kiến, nhưng chỉ sợ tôi đây là kẻ hèn-mọn, câu nói chưa có giá-trị, khó làng AE được người tôn sang mà sang bái yết *Bạch* thái-thường, nếu gặp cơ-hội thì tôi sẽ xin đem cái tài cao, cái chí lớn của lệnh-công-tử mà nói cho ông ta biết.

Dương ngự-sử nói :

— Tiên-sinh đã có lòng tử-tế giúp cho thì xin chớ lỗ cho biết là tự ý tôi nhờ nói.

Liêu-đức minh mỉm cười mà đáp rằng :

— Tôi đã được biết. Và việc này chẳng những vì lệnh-công tử cầu thực-sự, mà lại giúp cho *Bạch* thái-thường được một người giai-tế thì họ *Bạch* cũng có lợi chứ sao !

Hai người chuyện trò rất là tương-đắc, lại uống thêm mấy chén rượu nữa, rồi mới ăn cơm, *Liêu đức-minh* cáo-từ xin ra.

Dương ngự-sử nói :

— Ngài trọ ở chỗ nào để tôi xin ra bái yết.

Liêu-đức minh nói :

— Chúng tôi ở tạm tại *Triết-trực* hội-quán, nhưng khi nào lại dám để tôn-giá phải quá phiền.

Dương ngự sử tiễn *Liêu-đức-minh* ra đến cửa ngoài, lại sẽ ân-cần mà dặn rằng :

— Nếu việc này thành được thì quyết xin hậu-tạ !

Liêu-đức-minh từ biệt ra về. Lại nói chuyện *Liêu đức-minh* từ khi nhận lời ấy-thác của *Dương* ngự-sử, trong lòng nghĩ thầm : nếu ta giúp nên việc này thì về sau sẽ được chỗ nương thân.

Sáng hôm sau, *Liêu-đức-minh* ngủ dậy sớm, ăn cơm lót dạ, lại vội vàng gọi người nhà đem phong thư tiến-cử của *Dương* lại-bộ đến yết-kiến *Bạch* thái-thường.

Khi đến cửa đình, đưa phong thư của *Dương* lại-bộ vào trước, rồi đứng chờ ở đấy. Hồi lâu, thấy lính ra mời, *Liêu-đức-minh* vào ngồi trong nhà khách. Lại ngồi đợi một chút thì *Bạch* thái thường ở nhà trong bước ra tiếp-kiến và truyền pha trà mời uống.

Bạch thái-thường nói :

— Trong thư *Dương* niên-huynh nói tiên-sinh là một tay thần tướng, nhưng chẳng biết cái tướng-mạo của kẻ lão-hủ này có đáng để tiên sinh coi thử hay không ?

Liêu-đức minh nói :

— Tiểu-sinh là bậc đạo-đức danh-vọng, khiến cho thiên-hạ phải kính phục. Thiên-hạ như tôi, vị-tất đã xem nổi, nhưng nếu người đòng đến thì xin người ngồi ngay lại, để kẻ hèn-mọn này được trộm liếc dung-quang.

Bạch thái-thường dịch ghế ngồi quay lại, rồi rói :

— Người quân tử cầu hỏi điều độ không cần hỏi điều hay, xin tiên-sinh cứ nói thẳng.

Liêu-đức-minh ngẫm-nghĩa hồi lâu, rồi nói :

— Tôi xem tiên sinh tinh-thần trấn-định, có cái khí-lượng sơn-nhạc. Đôi lông-mày dài gần đến mái tóc, hai con mắt lóng-lánh như sao sáng, tất là người cao-ngạo thanh-kỳ, gặp việc gian-nan rất có can-đảm, mà gặp lúc hoạn-nạn rất trọng nghĩa-khí, nhất là sống mũi cao-thẳng, cái tướng « Ngũ-nhạc triều-tôn » này, tôi chắc một đời không hưởng hết sự phú-quí. Chỉ tiếc rằng tinh-thần quá thanh, hễ phàm tinh-thần quá thanh thì thường kém về đường tử-tức. Tuy vậy, địa-cát phong-thủy thì quyết không phải cô-thương, về sau hoặc do-tử, hoặc bán-tử, thì có người làm nên, mà phẩm hiền-quí lại xuất-sắc hơn ngày nay vậy.

Bạch thái-thường thở dài mà than rằng :

— Về đường tử-tức, lão này tôi đã tuyệt vọng, nhưng nếu chọn được người bán tử có thể trông-cậy thì tôi cũng lấy làm hả lòng. Còn như sự phú-quí phồn-hiên này, tôi chẳng dám nói giấu gì tiên-sinh, tôi chỉ coi như đám mây nổi giữa trời và chiếc dép nát dưới đất mà thôi.

Liêu-đức-minh nói :

— Cái lòng cao-thượng của tiên-sinh, dẫu không thiết chi điều ấy, nhưng cứ như phép tướng mà nói thì tiên-sinh sẽ được phú-quí vô cùng. Phẩm tử tức dẫu không phải con đẻ ra mà sẽ có một phen kỳ-ngộ. Phía dưới con mắt bồng hắc giao sâm, nếu không kiến-lí, tất có tiểu-tử, nhưng cũng chẳng bõ chi. Tiên-sinh nên nhớ lấy câu ấy, đến khi nào ứng nghiệm, bấy giờ mới biết rằng tôi nói không sai.

Bạch thái-thường nói :

— Ngài đã chỉ-bảo, khi nào tôi dám quên.

Xem tướng xong, người nhà lại pha một lượt trà mới uống. Khi uống trà xong, *Bạch* thái-thường lại hỏi rằng :

— Tiên-sinh từ *Triết-giang* đến *Bắc-kinh*, đường đi kể hơn 3000 dặm, xem người tất cũng đã nhiều. Chẳng hay các bậc thiếu niên văn-sĩ, có mấy người được trúng ý rồi ?

(Còn nữa).

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)